

Βρυξέλλες, 2 Μαΐου 2023
(OR. en)

8863/23

Διοργανικός φάκελος:
2023/0079(COD)

COMPET 380
IND 202
MI 348
POLCOM 72
WTO 58
RELEX 519
RECH 154
CODEC 739

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Πρόταση ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για την εξασφάλιση ασφαλούς και βιώσιμου εφοδιασμού με κρίσιμες πρώτες ύλες και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 168/2013, (ΕΕ) 2018/858, (ΕΕ) 2018/1724 και (ΕΕ) 2019/1020 - Συζήτηση προσανατολισμού

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες σημείωμα της Προεδρίας με τίτλο «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για την εξασφάλιση ασφαλούς και βιώσιμου εφοδιασμού με κρίσιμες πρώτες ύλες και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 168/2013, (ΕΕ) 2018/858, (ΕΕ) 2018/1724 και (ΕΕ) 2019/1020», ενόψει της συζήτησης προσανατολισμού στο Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας της 22ας Μαΐου 2023.

**Σημείωμα της Προεδρίας για τη συζήτηση προσανατολισμού σχετικά με την ευρωπαϊκή
πράξη για τις κρίσιμες πρώτες ύλες**

στο Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας στις 22 Μαΐου

Η ΕΕ έχει βάλει πλώρη για να καταστεί κλιματικά ουδέτερη έως το 2050 το αργότερο. Για να πετύχει αυτόν τον σκοπό, πρέπει να αναπτύξει και να παραγάγει ένα ευρύ φάσμα τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών που απαιτούν κρίσιμες πρώτες ύλες και πρώτες ύλες στρατηγικής σημασίας. Οι κρίσιμες πρώτες ύλες και οι πρώτες ύλες στρατηγικής σημασίας βρίσκονται στην αρχή πολλών βιομηχανικών αλυσίδων εφοδιασμού. Δεν είναι απαραίτητες μόνο για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, αλλά και για την ενίσχυση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας της ΕΕ και τη διατήρηση της ανθεκτικότητας και της ασφάλειάς μας. Οι εν λόγω πρώτες ύλες είναι επίσης απαραίτητες για στρατηγικούς τομείς, όπως η υγεία, το διάστημα και η άμυνα. Οι διαταραχές της αλυσίδας εφοδιασμού ενδέχεται να έχουν σημαντικές αρνητικές συνέπειες για τη βιομηχανία και την ασφάλεια της ΕΕ, καθώς και για την επίτευξη των πολιτικών στόχων της ΕΕ.

Η ζήτηση για κρίσιμες πρώτες ύλες είναι υψηλότερη από ποτέ. Λόγω των μαζικών παγκόσμιων επενδύσεων σε καθαρές τεχνολογίες, του ψηφιακού μετασχηματισμού και των αυξημένων αμυντικών αναγκών λόγω της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία αναμένεται η ζήτηση να εκτοξευθεί κατά τα επόμενα έτη. Η συνολική παγκόσμια ζήτηση για ορυκτά θα διπλασιαστεί έως και θα τετραπλασιαστεί κατά τα επόμενα 20 έτη, ενώ η ζήτηση για πρώτες ύλες που σχετίζονται με συσσωρευτές, όπως το λίθιο, αναμένεται να αυξηθεί έως και 42 φορές σε σύγκριση με τα σημερινά επίπεδα. Επιπλέον, η ζήτηση για μέταλλα σπάνιων γαιών, όπως το νεοδύμιο, το δυσπρόσιο και το πρασεοδύμιο, που απαιτούνται για την κατασκευή μόνιμων μαγνητών — οι οποίοι με τη σειρά τους χρησιμοποιούνται, για παράδειγμα, σε ανεμογεννήτριες και ηλεκτρικά οχήματα — εκτιμάται ότι θα αυξηθεί κατά περίπου 250 % κατά την περίοδο 2020-2030.

Σήμερα, η ΕΕ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις εισαγωγές σε κρίσιμες πρώτες ύλες. Η παγκόσμια παραγωγή κρίσιμων πρώτων υλών είναι ιδιαίτερα συγκεντρωμένη σε λίγες χώρες του κόσμου. Για παράδειγμα, η ΕΕ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό (κατά πάνω από 90 %) από την Κίνα για τις ελαφρές σπάνιες γαίες και τις βαριές σπάνιες γαίες, το γάλλιο και το μαγνήσιο. Επιπλέον, η ζήτηση της ΕΕ για μόνιμους μαγνήτες καλύπτεται κατά το 98 % από τις κινεζικές εισαγωγές. Η ΕΕ εξαρτάται επίσης σε μεγάλο βαθμό από μικρό αριθμό χωρών για την επεξεργασία και τον εξευγενισμό πρώτων υλών: για παράδειγμα η Κίνα ελέγχει το 56 % της παγκόσμιας παραγωγικής ικανότητας για το εξευγενισμένο λίθιο και το 58 % για το εξευγενισμένο μαγγάνιο· το 63 % του κοβαλτίου του πλανήτη το οποίο χρησιμοποιείται στις μπαταρίες εξορύσσεται στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, ενώ το 60 % εξευγενίζεται στην Κίνα. Η Νότια Αφρική καλύπτει το 71 % των αναγκών της ΕΕ για μέταλλα της ομάδας λευκόχρυσου και η Τουρκία παρέχει το 98 % του εφοδιασμού της ΕΕ σε βορικά άλατα. Ορισμένες από τις χώρες αυτές δεν συμμερίζονται τις ευρωπαϊκές αξίες ούτε ανταποκρίνονται στα ευρωπαϊκά περιβαλλοντικά, κοινωνικά και σχετικά με τη διακυβέρνηση πρότυπα. Αυτό υπογραμμίζει την ανάγκη αναζήτησης διαφορετικών μορφών συνεργασίας και ενίσχυσης των εμπορικών σχέσεων της ΕΕ με αξιόπιστους εταίρους, για παράδειγμα μέσω συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών ή στρατηγικών εταιρικών σχέσεων.

Οι κρίσιμες πρώτες ύλες έχουν μετατραπεί σε ένα γεωπολιτικό παιχνίδι στο οποίο η ΕΕ πρέπει να διαδραματίζει πρωτεύοντα ρόλο. Είναι προφανές ότι είναι αναγκαίο να διαφοροποιηθούν οι πηγές κρίσιμων πρώτων υλών και να διασφαλιστεί η ασφάλεια του εφοδιασμού, προκειμένου να ωφεληθεί η βιομηχανία της ΕΕ και να διασφαλιστεί ότι η ΕΕ θα είναι σε θέση να επιτύχει τους κλιματικούς και ψηφιακούς στόχους της, καθώς και τις αμυντικές ανάγκες της. Για τον σκοπό αυτό, η ΕΕ πρέπει να επικεντρωθεί στη διαφοροποίηση των εισαγωγών της, αλλά και στην ενίσχυση της δικής της δυναμικότητας όσον αφορά την εξόρυξη, την επεξεργασία και την ανακύκλωση κρίσιμων πρώτων υλών.

Παρά το γεγονός ότι διαθέτει μεγάλα κοιτάσματα και εκμεταλλεύεται ορυχεία, η ΕΕ αποτελεί δευτερεύοντα παράγοντα στην εξόρυξη, την επεξεργασία και την ανακύκλωση κρίσιμων πρώτων υλών και πρώτων υλών στρατηγικής σημασίας. Το ποσοστό ανακύκλωσης για πολλές πρώτες ύλες είναι μικρότερο από 1 %. Η ΕΕ διαθέτει γεωλογικό δυναμικό, το οποίο, σε γενικές γραμμές, δεν έχει εξερευνηθεί επαρκώς για πολλούς λόγους, ένας από τους οποίους είναι η εκτεταμένη κανονιστική επιβάρυνση. Για παράδειγμα, μόνο το 2 % περίπου των παγκόσμιων επενδύσεων στην εξερεύνηση διοχετεύεται στα κράτη μέλη της ΕΕ. Πρόκειται για έναν τομέα με αναξιοποίητο δυναμικό. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μαζί με εκπροσώπους των κρατών μελών (μέλη της ομάδας εφοδιασμού πρώτων υλών της ΕΕ), συλλέγει από το 2018 στοιχεία σχετικά με τα έργα κρίσιμων πρώτων υλών. Επί του παρόντος, η βάση δεδομένων περιέχει δεδομένα αποθεμάτων και πόρων από 22 χώρες σχετικά με 26 κρίσιμες πρώτες ύλες και επτά πρόσθετες πρώτες ύλες. Το κύριο εμπόδιο για την έναρξη των εξορυκτικών έργων της ΕΕ είναι οι χρονοβόρες, κατακερματισμένες και απρόβλεπτες διαδικασίες αδειοδότησης. Επιπλέον, οι επενδύσεις παρεμποδίζονται από την ανεπαρκή εξερεύνηση των ευρωπαϊκών ορυκτών πόρων, τις ασυνέπειες μεταξύ των περιβαλλοντικών πολιτικών και των πολιτικών προώθησης των επενδύσεων και τη χαμηλή αποδοχή των εξορύξεων από το κοινό.

Προκειμένου να αντιμετωπιστούν αυτά τα ζητήματα και να διαφυλαχθεί ο ασφαλής, διαφοροποιημένος και βιώσιμος εφοδιασμός της ΕΕ με κρίσιμες πρώτες ύλες, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε στις 16 Μαρτίου ανακοίνωση και κανονισμό για τις κρίσιμες πρώτες ύλες. Στην ανακοίνωση εξετάζεται σε μεγάλο βαθμό η διάσταση της εξωτερικής πολιτικής, ενώ ο κανονισμός αφορά την εσωτερική αγορά και τη βιομηχανική διάσταση.

Ο κανονισμός για τις κρίσιμες πρώτες ύλες (CRMA) βασίζεται σε τέσσερις πυλώνες. Πρώτον, προτείνει τη συμπερίληψη του καταλόγου κρίσιμων πρώτων υλών και ενός νέου καταλόγου πρώτων υλών στρατηγικής σημασίας στο πλαίσιο του κανονισμού και, ως εκ τούτου, την κωδικοποίησή τους στη νομοθεσία. Ταυτόχρονα, ο κανονισμός προτείνει δείκτες αναφοράς για τη βελτίωση των ικανοτήτων εξόρυξης, επεξεργασίας και ανακύκλωσης κρίσιμων πρώτων υλών στην ΕΕ και για την καθοδήγηση των προσπαθειών διαφοροποίησης. Δεύτερον, προτείνει νέα μέτρα για την ενίσχυση των ευρωπαϊκών ικανοτήτων όσον αφορά τις κρίσιμες πρώτες ύλες σε ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα, όπως ένα νέο πλαίσιο για την επιλογή και την υλοποίηση στρατηγικών έργων, τα οποία θα μπορούν να επωφεληθούν από μια εξορθολογισμένη διαδικασία αδειοδότησης, και καθορίζει εθνικές απαιτήσεις για την ανάπτυξη προγραμμάτων εξερεύνησης στην Ευρώπη. Επιπλέον, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να παρέχουν σε όλα τα έργα κρίσιμων πρώτων υλών μονοαπευθυντική θυρίδα για όλες τις σχετικές άδειες. Ο κανονισμός προτείνει επίσης σειρά μέτρων προκειμένου να αυξηθούν η ανακύκλωση και η ανάκτηση κρίσιμων πρώτων υλών έτσι ώστε να διασφαλιστούν οι ευρωπαϊκές ικανότητες. Τρίτον, ο κανονισμός καθορίζει δράσεις για τη βελτίωση της ετοιμότητας της ΕΕ και τον μετριασμό των κινδύνων εφοδιασμού. Τέλος, θα συσταθεί μια κοινή διοικητική δομή με τη μορφή συμβουλίου, το οποίο θα παρέχει συμβουλές και θα συντονίζει την εφαρμογή των μέτρων που προβλέπονται στον κανονισμό, και θα εξετάζει τις στρατηγικές εταιρικές σχέσεις της ΕΕ με τρίτες χώρες.

Μια πρόκληση που αντιμετωπίζει ο εξορυκτικός κλάδος είναι ότι επειδή η τοποθεσία των κοιτασμάτων πετρωμάτων είναι αποτέλεσμα γεωλογικών διεργασιών, τα κοιτάσματα ορυκτών δεν μπορούν να μετεγκατασταθούν, όπως άλλες βιομηχανικές δραστηριότητες. Υπάρχουν πάντα ανταγωνιστικά συμφέροντα όταν προτείνεται ένα νέο ορυχείο ή διεξάγεται εξερεύνηση. Για να επιτύχει ο κανονισμός για τις κρίσιμες πρώτες ύλες τους στόχους του, πρέπει να επιτύχει τη σωστή ισορροπία μεταξύ των διαφόρων, ενίοτε αντικρουόμενων, συμφερόντων, επιτρέποντας έτσι την αύξηση της παραγωγής της ΕΕ με παράλληλη τήρηση υψηλών περιβαλλοντικών προτύπων. Ο μετριασμός τυχόν δυσμενών επιπτώσεων — περιβαλλοντικών ή κοινωνικών — είναι εξίσου σημαντικός και όσον αφορά τα έργα σε τρίτες χώρες.

Οι υπουργοί καλούνται να ανταλλάξουν απόψεις επί των ακόλουθων ερωτημάτων:

- Επαρκούν τα μέτρα που προτείνονται στον κανονισμό για τις κρίσιμες πρώτες ύλες για να επιτευχθεί η φιλοδοξία της ενίσχυσης της δυναμικότητας εξόρυξης, επεξεργασίας και ανακύκλωσης της ΕΕ, όπως ορίζεται από την Επιτροπή;
 - Παρέχει η πρόταση της Επιτροπής τη σωστή ισορροπία μεταξύ των αντικρουόμενων συμφερόντων, για παράδειγμα μεταξύ των περιβαλλοντικών προτύπων και της ανάγκης για αυξημένη εξόρυξη, επεξεργασία και ανακύκλωση κρίσιμων πρώτων υλών και πρώτων υλών στρατηγικής σημασίας στην ΕΕ;
 - Πώς μπορούμε να αυξήσουμε την κοινωνική αποδοχή της εξόρυξης στα κράτη μέλη της ΕΕ;
-